

Blinde horlogemaker gezocht!

(bijdrage voor Podium-rubriek Trouw, half juni 2005)

Met een zucht heeft wetenschapsredacteur Martin van der Laan zich ertoe gezet het boek "Schitterend ongeluk of sporen van ontwerp" van Cees Dekker, Ronald Meester en René van Woudenberg te recenseren (Trouw, 11 juni). Niet omdat het allemaal onzin is wat deze hoogleraren aanvoeren tegen de evolutietheorie, maar omdat ze geen toetsbaar alternatief aandragen. Bovendien, alle levensvormen zijn verwant en kunnen geordend worden in een stamboom van simpel naar complex; ze veranderen voortdurend in kleine stapjes, en als je maar lang genoeg wacht, dan worden kleine stapjes vanzelf groot. Waar praten we nog over?

Van der Laan's eerste argument dat de opposanten van de evolutietheorie geen toetsbaar alternatief hebben, is niet terecht. In de wetenschap is het heel normaal kritiek te hebben op een theorie, zonder tegelijkertijd een alternatief aan te dragen. "Het kan niet!" vereist niet te vertellen hoe het wél kan. Zijn tweede argument dat de levende natuur geordend kan worden in een stamboom bewijst niet dat organismen toevallig ontstaan zijn. Ook schoenen kunnen geordend worden van simpel naar complex, maar dat bewijst evenmin dat ze zich vanzelf uit elkaar ontwikkeld hebben. Zijn derde argument dat organismen sterk in uiterlijk kunnen veranderen is juist. Honden, bijvoorbeeld, verschillen zeer sterk in uiterlijk. Maar deze verschillen zijn het gevolg van de variatie van de genencombinaties uit hun genenpool (te weten die van de wolf). Door de variatie en selectie van genencombinaties groeit de genenpool van een soort echter niet. En door mutatie (= beschadiging) evenmin. Kankeronderzoekers hebben namelijk ontdekt dat het DNA voortdurend gerepareerd wordt door tenminste drie onderhoudsdiensten in de celkern (het zogenaamde FA-Pad). Deze onderhoudsdiensten blokkeren de motor van de evolutie theorie. Van der Laan geeft daarom terecht toe dat het wetenschappelijk volstrekt onduidelijk is hoe de ene soort zou kunnen ontstaan uit een andere soort.

Tenslotte kan Van der Laan niets met het concept 'onherleidbaar complex', dat veelvuldig in het besproken boek aan de orde komt. Systemen zijn onherleidbaar complex wanneer niet een van hun samenstellende onderdelen gemist kan worden. Een horloge, bijvoorbeeld, is onherleidbaar complex: de tandwielletjes, de onrust, en het opwindmechaniek kunnen alleen functioneren wanneer ze allemaal, in hun samenhang, aanwezig zijn. Een paar onderdelen bij elkaar hebben geen enkele zin, en kunnen daarom niet overleven op een consumentenmarkt. Inderdaad kan een horloge dat kapot gaat gerepareerd worden door een blinde horlogemaker die in een doos met tandwielletjes en veertjes, etc. vele malen een willekeurige greep doet, en vervolgens een van de onderdelen vervangt door een nieuwe onderdeel, net zolang tot het weer loopt. Maar het (blind) repareren van een horloge is heel iets anders dan het blind creëren van een horloge. Aangezien een horloge onherleidbaar complex is, kan het niet door een langdurig proces van kleine, toevallige, ieder op zich zinvolle stapjes tot stand komen. Hetzelfde geldt voor de vele onherleidbaar complexe systemen in de levende natuur die inmiddels door biotechnologen op moleculair niveau zijn aangetroffen, zoals bijvoorbeeld het nano-motortje dat de zweepstaart van een zaadcel aandrijft; het bestaat uit honderden onderdelen, die allemaal onmisbaar zijn. Natuurlijk staat het iedereen vrij te beweren dat het motortje - dat vele malen ingewikkelder is dan een horloge - wel degelijk door een langdurige reeks van kleine, toevallige, ieder op zich zinvolle, stapjes is ontstaan, maar deze bewering is niet toetsbaar en niet plausibel; het is een geloof. Verdedigers van de evolutietheorie zouden er goed aan doen het debat aan te gaan over het ontbreken van een blinde horlogemaker die meer kan dan bestaande horloges bijstellen, in plaats van dit probleem te negeren, te bagatelliseren, of te ontwijken door een discussie te starten over de persoonlijke geloofsopvattingen van hun opposanten. Open debat is essentieel voor de voortgang van de wetenschap.

Wim de Jong
(Evoskepsis Association)